

CIVITAS -
kristdemokratiska idéinstitutet

En bibliografi över kristdemokratisk litteratur

Om den kristdemokratiska idétraditionen och den kristdemokratiska rörelsen: En kommenterad bibliografi

Lars F Eklund Per Staffan Johansson och Stefan Attefall(red.)

Version 3, Juni 1999

Förord

Poängen med en bibliografi, utöver att vittna om upphovsmännens egen vitterhet, är naturligtvis att för läsaren underlätta sökandet efter -och införskaffandet av - högkvalitativ litteratur inom ett område av intresse för vederbörande.

Detta har varit den vägledande tanken bakom denna litteraturlista till ämnen med bäring på den kristdemokratiska rörelsen och den tankemängd som till vardags går under namnet "kristdemokratisk ideologi". Framför att endast leverera en lång och eventuellt oöverskådlig lista med boktitlar har vi därför prioriterat att välja bra böcker - med "bra" avses böcker som enligt vår bedömning underlättar förståelsen av den kristdemokratiska idétraditionen - samt därtill att vid varje volym bifoga en kort kommentar till innehållet.

Litteraturlistan gör självfallet inte anspråk på någon form av fullständighet. Utöver kvaliteten har två kriterier beaktats vid sammanställningen.

För det första har vi begränsat oss till litteratur som i skrivande stund med säkerhet finns tillgänglig för den presumtive läsaren, antingen genom fackbokhandeln eller via universitetsbiblioteken.

För det andra har vi, utöver verk på svenska, begränsat oss till litteratur på engelska samt några titlar på tyska och franska. Skälet är uppenbart, men samtidigt beklagligt, då många kristdemokratiska klassiker endast finns på till exempel italienska.

Endast undantagsvis har tidskriftsartiklar medtagits.

Nytt för denna version är ett antal hemsidor anges som kan leda användaren av denna bibliografi vidare i sökandet efter den kristdemokratiska idétraditionen rötter och utveckling.

Det är vår förhoppning att denna bibliografi, sina ofullständigheter till trots, skall utgöra ett effektivt bidrag till CIVITAS-institutets ambition, att för en bredare svensk läsekrets presentera den kristdemokratiska rörelsen och idétraditionen och därmed bidra till den svenska samhällsdebatten. Vi tar tillfället i akt att välkomna läsarna att höra av sig till institutet med förslag om tillägg och förbättringar inför kommande versioner av denna bibliografi.

Stockholm i juni 1999

Redaktörerna

1. Bibliografins disposition

Bibliografen är uppdelad i fem delar. Dess innehåll är av delvis överlappande karaktär och en kommentar till respektive del är därför på sin plats för att underlätta litteratursökningen.

I den första delen, kallad *DEN FILOSOFISKA BAKGRUNDEN*, redovisas litteratur kring den kristdemokratiska idétraditionens rotsystem och grundbegrepp vad avser antropologi och etik. Tyngdpunkten ligger - utan exklusivitet - på den aristotelisk-thomistiska och personalistiska traditionen i vid mening, då denna haft och fortfarande har störst inflytande på kristdemokratiskt tänkande. Hit har också förts litteratur som behandlar till exempel kunskapsteoretiska och ontologiska frågor av relevans för förståelsen av antropologin, etiken och den politiska filosofin.

I den andra delen, kallad *POLITISK FILOSOFI*, redovisas litteratur som behandlar samhällets och den politiska gemenskapens gestaltning - huvudsakligen med utgångspunkt i personalistisk/thomistisk antropologi och etik. Här återfinnes litteratur rörande till exempel relationerna person - gemenskap och stat - civilt samhälle, rättsstaten, de politiska institutionerna etc. Denna litteratur torde i långa stycken kräva en viss förtrogenhet med de teman som behandlas i bibliografins första del för att helt komma till sin rätt.

I den tredje delen, kallad *KATOLSK SOCIALLÄRA*, redovisas viktigare officiella kyrkliga dokument om etiska och sociala frågor, främst påvliga socialencyklor, samt därtill kommenterande och kontextualiserande litteratur. Visserligen kunde dessa texter kanske ha infogats under ovanstående rubriker, men mot bakgrund av deras inbördes sammanhang samt i beaktande av den särskilda roll de spelar som gemensam referenspunkt för stora delar av den internationella kristdemokratien, så har vi funnit det meningsfullt att samla denna "corpus" i en egen del.

I den fjärde delen, kallad *DEN KRISTDEMOKRATISKA RÖRELSEN*, redovisas litteratur om den internationella kristdemokratins historiska framväxt och organisatoriska gestaltning, från 1800-talets kristligt-sociala partier och fackföreningar till idag.

Den femte och sista delen, kallad *KULTURDEBATT*, redovisas relevant litteratur av analyserande, problematiserande och debatterande, snarare än introducerande och orienterande, karaktär rörande frågor den kristdemokratiska rörelsen finner angelägna. Litteraturen speglar naturligtvis perspektiv i vilka kristdemokraten torde känna igen sig, utan att författarna för den skull nödvändigtvis - sannolikt inte i flertalet fall - känner någon särskild affinitet med den kristdemokratiska rörelsen.

Den sjätte och sista delen anger ett antal INTRESSANTA WEBSITES till idéinstitut, organisationer och partier som kan hjälpa användaren av denna bibliografi i det fortsatta sökandet efter den kristdemokratiska idétraditionens rötter och utveckling.

2. Den filosofiska bakgrunden

Alvira, Tomas: *Metaphysics*, Sinag-Tala, Manila 1991

Kristallklart om ontologi enligt Aristoteles och St. Thomas av Aquino.
God hjälp för förståelsen av den personalistiska antropologin.

Aquinas, St. Thomas: *Commentary on the Nicomachean Ethics*, transl. C.I.Litzinger, Chicago 1964
St. Thomas kommentar, rad för rad, till nedanstående verk. Underlättar förståelsen av såväl det, som av St. Thomas övriga verk om etiken.

Aquinas, St. Thomas: *Treatise on Happiness*, (J Oesterle transl.) University of Notre Dame Press, Notre Dame 1983

Utdrag ur St Thomas Summa Theologiae som resonerar kring "livets mening" och vad som konstituerar mänsklig lycka. Finns det ett ändamål för det mänskliga livet som sådant? Pengar, makt eller nöjen? Eller kanske något annat?

Aristoteles: *Den Nikomachiska Etiken*, sv.övers Mårten Ringbom, Daidalos, Göteborg 1988

Aristoteles huvudverk om etiken vars betydelse för den praktiska filosofins utveckling i västerlandet knappast kan överskattas.

Aristoteles: *Politiken*, sv. övers Karin Blomqvist, Paul Åströms Förlag, Jonsered 1993

Aristoteles verk om politiken eller statskonsten associeras kanske mest med århundradens diskussioner kring olika statsformers risker och förtjänster. För den kristdemokratiska traditionen har därtill dess analyser kring olika gemenskapers objektiva ändamål, det så kallade teleologiska perspektivet, och därav följande slutsatser spelat stor roll.

Artigas, Mariano: *Introduction to Philosophy*, Sinag-Tala, Manila 1990

En lättillgänglig och överskådlig introduktion till filosofin författad i den aristotelisk-thomistiska traditionen. Ger snabbt en god orientering om filosofins grenar och grundbegrepp. Klargörande om relationen mellan filosofi och teologi. I följd av sin för svenska förhållanden originella infallsvinkel av intresse även för den som anser sig filosofiskt orienterad.

Bristow, Peter: *The Moral Dignity of Man, Four Courts*, Dublin 1993

Aktuellt och kompetent om personalistisk antropologi och naturrätt, med tonvikt på familjefrågor och medicinsk-etiska problem.

Carstens, Ronald W: *The Medieval Antecedents of Constitutionalism*, Peter Lang, New York 1992

Denna volym redovisar det nutida konstitutionella tänkandets ofta förbisedda ursprung i medeltida politisk teori, med fokus på Thomas av Aquino, Johannes av Paris och Jean Gerson. Visar tydligt hur nutida tänkande rörande maktbegränsning, laga styre, representativitet och så vidare är väsentligt mer förankrat i högmedeltida filosofi än i den tidiga moderna erans politiska teorier, men också hur man under medeltiden sällan lyckades realisera tänkandet i konkreta institutioner, vilket torde vara en viktig orsak till att den tidens politiska filosofi ofta förbises idag.

Cicero, Marcus Tullius: *De Legibus*, Loeb Classical Library, London 1977

Första boken av Tullius verk om lagarna ger en utmärkt bild av romerskt, av stoikerna influerat, naturrättstänkande. Denna utgåva har latinsk-engelsk parallelltext och är försedd med en god introduktion.

Clarke, W. Norris: *Person and Being*, Marquette University Press, Milwaukee 1993

Gediget om St. Thomas personalistiska antropologi och dess ontologiska grundval.

Eklund, Lars F: *Personalismen och Naturrätten*, Timbro, Stockholm 1995

En kort introduktion till två grundbegrepp i kristdemokratins politiska filosofi.

Elders, Leo: *The Metaphysics of Being of St. Thomas Aquinas*, Brill, Leiden 1993

Briljant om de ontologiska förutsättningarna för thomistisk och personalistisk antropologi. Gedigen men förhållandevis lättillgänglig.

d'Entrevès, Alexander P: *Naturrätten*, Natur och Kultur, Stockholm 1951

Översikt över olika teorier om naturrätten genom tiderna. Författaren är sympatisk till thomismen, men det är knappast en "thomistisk" bok. Ett av få standardverk om naturrätten som finns översatt till svenska. Bokens förord är i sig - helt oavsiktligt - en skrämmande illustration till det intellektuella klimatet i Sverige under efterkrigstiden.

Finnis, John: *Fundamentals of Ethics*, Georgetown, Washington 1983

En behändig volym som, ehuru inte invändningsfri på enskilda punkter, ger en god introduktion till aristotelisk-thomistiskt tänkande i etiska frågor.

Finnis, John: *Natural Law and Natural Rights*, Clarendon, Oxford 1980

Gediget standardverk om aktuell naturrättsteori, som dock förutsätter en viss grundorientering på området.

Gilson, Etienne: *Methodical Realism*, Christendom Press, Front Royal 1990

Kort och koncist av Gilson om kunskapens grundvalar. Effektivt tillbakavisande av det "cartesianska tvivlet" som fortfarande plågar det offentliga samtalet om etiska frågor - och många andra frågor.

Gilson, Etienne: *The Spirit of Medieval Philosophy*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1991

En verklig klassiker om den kristna personalismens utveckling under medeltiden skriven av en av vårt århundrades främsta thomister.

Hall, Pamela M: *Narrative and the Natural Law*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1994

Behandlar thomistisk etik med särskilt fokus på relationen mellan dygderna och naturrätten, samt frågan om hur samhällen vinner, förmedlar och eventuellt förlorar insikter i naturrätten. Diskursen är delvis upplagd som en dialog, i viss mån även polemik, med Martha Nussbaum och Alasdair MacIntyre.

Henle, Robert J. (ed.): *The Treatise on Law*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1993

Innehållsrik och klar introduktion till St. Thomas filosofi i första delen. Gediget om rättsfilosofin och naturrätten, med St. Thomas egna texter, i volymens andra del. Det perfekta valet för den politisk-filosofiskt intresserade som bara avser läsa en bok om St. Thomas.

Kreeft, Peter: *Back to Virtue*, Ignatius, San Francisco 1986

Entusiasmerande bok om den klassiska och kristna traditionens syn på dygderna skriven i personalistisk anda. Befriande avsaknad av filosofiskt fikonspråk utan att klarheten gått förlorad. Den som associerar ordet "dygder" med gråhet och dysterhet lär ändra sig efter läsningen av denna bok.

Kreeft, Peter: *Summa of the Summa*, Ignatius, San Francisco 1990

Som namnet antyder ett verk med utdrag ur St. Thomas av Aquinos "Summa Theologiae" åtföljda av synnerligen klagörande och därtill fyndiga kommentarer och förklaringar av Kreeft. Innehåller dessutom en värdefull ordlista till många fackuttryck inom thomistisk filosofi.

de Marco, Donald: *Heart of Virtue*, Ignatius, San Francisco 1996

Fina essäer som belyser olika dygder såsom konkretiserade i ett antal levnadsöden.

Maritain, Jacques: *Moral Philosophy*, Magi Books, Albany 1990

En grundläggande bok om moralfilosofi som ingående diskuterar vad begrepp som gott, ont och moraliskt värde egentligen betyder.

McCool, Gerald: *The Neo-Thomists* Marquette University Press, Milwaukee 1994

Fin presentation av olika gestalter av betydelse för den "thomistiska renässansen" under 18- och 1900-talen.

McInerny, Ralph: *Art and Prudence*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1988

Essäer som belyser olika aspekter av Jacques Maritains filosofi

McInerny, Ralph: *A First Glance at St. Thomas Aquinas - Handbook for peeping thomists*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1990

En lärd och rolig introduktion till St. Thomas filosofi späckad med exempel ur vardagslivet för att belysa poängerna.

McInerny, Ralph: *Aquinas on Human Action*, Catholic University of America Press, Washington 1992

Vad är en mänsklig handling? Med denna fråga inleder McInerny denna lysande redogörelse för St. Thomas doktrin om människan som moraliskt subjekt och om det moraliska agerandet. Rekommenderas verkligen.

McInerny, Ralph: *Thomism in an Age of Renewal*, Notre Dame University Press, Notre Dame 1968

Intressant om thomismens utsikter i slutet av 20:e århundradet. Innehåller ett viktigt resonemang om traditionen som förutsättning för, snarare än hot mot, den enskildes ställningstagande i filosofiska frågor.

Miller, Fred D: *Nature, Justice and Rights in Aristotles Politics*, Clarendon Press, Oxford 1995

Ett mycket gediget arbete om aspekter av Aristoteles politiska filosofi med hög aktualitet idag.

Monsen, Nina Karin: *Den älskande människan*, Atlantis, Stockholm 1988

En lättläst tolkning av vad personalism kan innebära i det moderna samhället.

Mounier, Emmanuel: *Personalism*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1952

Det inspirerande huvudverket av en av de tänkare som haft störst inflytande på kontinental kristdemokrati under efterkrigstiden, i synnerhet i Benelux-området.

Pieper, Josef: *Guide to St. Thomas Aquinas*, Ignatius, San Francisco 1991

Lättillgänglig introduktion till St. Thomas av Aquino.

Pieper, Josef: *Living the Truth*, Ignatius, San Francisco 1989

Lysande om thomistisk antropologi och etik. Särskilt belysningen av relationen mellan objektivt existerande verklighet i allmänhet och existensen av objektiv etik är viktig. Helt fri från den "tekniska kyla" som ibland präglar denna typ av verk.

Pieper, Josef: *The Four Cardinal Virtues*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1966

Tveklöst den bästa volym som skrivits på senare år om de fyra kardinalsdygderna. En utmärkt fördjupning för den som läst till exempel Kreefts "Back to Virtue".

Piltz, Anders: *Mellan ängel och best*, Alfabeta, Falun 1991

En bra första introduktion till personbegreppet och den personalistiska antropologins idéhistoria.

Pinckaers, Servais: *The Sources of Christian Ethics*, T&T Clark, Edinburgh 1995

Rätt bok för alla som känt sig stressade av frågan vad "kristen etik" egentligen är för något. Insiktsfullt och klargörande om varför den etiska diskussionen stundtals ser så olika ut i katolska respektive protestantiska sammanhang.

Porter, Jean: *The Recovery of Virtue - The Relevance of Aquinas for Christian Ethics*, SPCK, London 1994

En mycket fin tolkning av Thomas av Aquinos etik av en av de många yngre amerikaner som, delvis inspirerad av Alasdair MacIntyre, arbetar med att hävda den klassiska moralfilosofins teoretiska bärkraft och praktiska aktualitet i dagens samhälle.

Rice, Charles: *50 Questions on the Natural Law*, Ignatius, San Francisco 1995

Trots den "käck" titeln en mycket gedigen introduktion till naturrätten, utformad som svar på kritiska frågor. Glasklar. Då många av exemplen relaterar till amerikansk verklighet underlättas läsningen av en viss kunskap om USA:s politiska institutioner.

Ross, Sir David: *Aristotle*, Routledge, London 1995

Standardverk om Aristoteles filosofi. Bra bakgrundsläsning.

Schmitz, Kenneth L: *At the Center of the Human Drama*, Catholic University of America Press, Washington D C 1993

Schmitz levererar en gedigen studie av den kombination av thomism och fenomenologi som kommer till uttryck i Karol Wojtylas filosofiska antropologi.

Sigmund, Paul E: *Natural Law in Political Thought*, University Press of America, Washington 1971

Kompetent idéhistorisk översikt över olika naturrättsteorier av sympatiserande men inte okritisk författare. Utdrag ur olika filosofers arbeten från Aristoteles till Jacques Maritain.

Simon, Yves R: *The Tradition of Natural Law*, Fordham, New York 1992

Intressanta reflexioner kring naturrätten av en av USA:s mer framstående thomister under 1900-talet. Innehåller bland annat ett viktigt avsnitt om vad ordet "natur" betyder i detta sammanhang.

Studi Tomistici 25: *The Ethics of St. Thomas Aquinas*, LED, Città del Vaticano 1984

Samlingsvolym med tolv artiklar av olika författare som belyser olika aspekter av St. Thomas etik och politiska filosofi. Artiklarna är huvudsakligen på tyska och engelska.

Studi Tomistici 30: *Lex et Libertas*, LED, Città del Vaticano 1987

Ytterligare 20 artiklar enligt ovan, med särskilt fokus på relationen mellan lag och frihet.

Schwarz, Stephen: *The Moral Question of Abortion*, Loyola University Press, Chicago 1990

Enligt en personalistisk antropologi omfattar den naturliga rätten till liv även det ofödda barnet. Schwarz bok är en av de mer gedigna volymerna kring denna allvarliga fråga som för närvarande finns i tryck.

Torre, Joseph M. de: *Christian Philosophy*, Vera-Reyes, Manila 1980

En bra förstabok i filosofi som spänner över alla dess grenar utifrån ett klockrent thomistiskt perspektiv. Innehåller för den svenska situationen klagörande avsnitt om relationen mellan teologi och filosofi.

Veatch, Henry B: *Aristotle*, Indiana University Press, Bloomington 1974

God introduktion till Aristoteles filosofi tryfferad med bitande kritik mot bland annat Bertrand Russell.

Wojtyla, Karol: *Love & Responsibility*, Ignatius, San Francisco 1993

Om en personalistisk uppfattning av kärlek, samlevnad och därtill relaterade frågor.

2. Politisk filosofi

Baldacchino, Joseph: *Economics and the Moral Order*, NHI, Washington 1985

Intressant studie om det ekonomiska livets moraliska förutsättningar utifrån de klassiska dygdernas perspektiv.

Baumgarth, William & Regan, Richard: *Aquinas on Law, Morality and Politics*, Hackett, Indianapolis 1988

Texter av St. Thomas i engelsk översättning med kompetent introduktion.

Bokenkotter, Thomas: *Church and Revolution*, Doubleday, New York 1998

Bakom den något missvisande titeln döljer sig en intressant volym om för kristdemokratin intressanta personer såsom Luigi Sturzo, Konrad Adenauer, Jacques Mariatain och Lech Walesa.

Civitas, *Den kristdemokratiska ideologin*, Civitas, Stockholm 1997

Korta essäer om kristdemokratins framväxt och centrala begrepp såsom personalism, subsidiaritetsprincipen, förvaltarskapstanken, och samhällssyn.

Doughherty, George V: *The Moral Basis of Social Order according to St. Thomas Aquinas*, Catholic University of America Press, Washington 1941

Om samhället som moralisk ordning med utgångspunkt i en intressant analys av begreppet "ordning". Bör ge läsaren vissa "aha-upplevelser".

Eklund Lars F, Attefall Stefan, Karlström Urban (red) *Dekalogen* idéskrift 3, Civitas, Stockholm 1999

I denna skrift diskuteras förhållningssätt och etiska ställningstaganden på ett antal samhällsområden med Dekalogen som utgångspunkt och inspiration.

Eklund, Lars F: *Gemenskaperna och det gemensamma bästa*, Civitas, Stockholm 1996

Introduktion till kristdemokratisk gemenskapsfilosofi.

Eklund, Lars F: *Subsidiaritetsprincipen: dess bakgrund och innebörd*, SOU 1994:12 Bilagedelen

Uppsats om subsidiaritetsprincipens idéhistoriska bakgrund och dess innebörd i ljuset av denna.

Gundlach, Gustav: *Der Ordnung Der Menschlichen Gesellschaft*, J P Bachem, Köln 1964

Standardverk i två band av en socialetik som utövat stort inflytande på tysk kristdemokrati under efterkrigstiden.

Higgins, Thomas J: *Man as Man: The Science and Art of Ethics*, TAN, Rockford 1991

Handboksartad volym som utifrån ett thomistiskt perspektiv behandlar frågor som naturrättens förhållande till positiv lag, den politiska auktoritetens grundval, befogenheter och begränsningar, statens ändamål etc. Klart och redigt argumenterad, men då det är en nyutgivning av ett äldre verk förvånar det föga att den på enskilda punkter kan upplevas som lite daterad. Som helhet dock mycket bra.

Kasun, Jacqueline: *The War against Population*, Ignatius, San Francisco 1988

Många tycker att det finns för mycket människor, få räknar sig själva till de övertaliga. Prof. Jacqueline Kasun vid Humboldt State University rycker i denna väldokumenterade volym masken av befolkningsalarmismens ekonomiska antaganden och - ofta skrämmande -idéhistoria.

Kuyper, Abraham: *The Problem of Poverty*, Baker Book House, Washington D.C. 1991

James W. Skillen har redigerat denna utgåva av ett arbete av den nederländske statsmannen och filosofen Abraham Kuyper. Denne har haft mycket stor betydelse för den reformert inspirerade grenen av holländsk kristdemokrati. I texten paras kritik av socialismen med förslag till sociala reformer.

Maritain, Jacques: *Christianity and Democracy & The Rights of Man and Natural Law*, Ignatius, San Francisco 1986

Två av de verk som mest inspirerat internationell kristdemokrati under efterkrigstiden, här samlade i en volym. En verklig klassiker och samtidigt en lämplig introduktion till kristdemokratisk politisk filosofi.

Maritain, Jacques: *Man and The State*, University of Chicago Press, Chicago 1951

Kristdemokratisk klassiker om relationerna mellan den enskilde, det civila samhällets gemenskaper och staten. Tankeväckande analyser av innebörden i begreppet "nation" samt av sambandet mellan totalitära statsuppfattningar och det moderna suveränitetsbegreppet.

Maritain, Jacques: *The Person and The Common Good*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1966

Personalistisk "stridsskrift" i form av en mycket fokuserad studie av relationen mellan den enskilde personens bästa och samhällsgemenskapens gemensamma bästa.

Maritain, Jacques: *True Humanism*, Ayer, Salem NH 1993

Nyutgivning av Maritains viktiga tidiga verk (1930-talet) av stor betydelse förståelsen av hans senare verk inom politisk filosofi.

Messner, Johannes: *Freedom as a Principle of Social Order*, The Modern Schoolman, Nr 2, Vol.XXVIII, 1951

Författaren argumenterar från en personalistisk frihetsuppfattning för en sant pluralistisk samhällsbildning och subsidiär statsuppfattning. Klargörande om subsidiaritetsprincipens förutsättningar och innebörd.

Messner, Johannes: *Social Ethics*, Herder, St.Louis 1949

Detta är den framstående österrikiske socialetikerns huvudverk på nätta 1018 sidor! Omfånget till trots är detta - i följd av sin sansat resonerande och induktiva stil, samt frihet från onödig fackterminologi - en utmärkt bok. Med utgångspunkt i klassisk naturrättsteori spänner den över hela fältet, från grundläggande antropologi till den ekonomiska och politiska världsordningen. Det är synd att den är ganska svår att få tag i - universitetsbiblioteken torde vara enda chansen - då den trots sin ålder är slående aktuell.

Millon-Delsol, Chantal: *L'État Subsidiaire*, PUF, Paris 1992

Välskriven idéhistoria om den subsidiära statsuppfattningens utveckling från Aristoteles till våra dagar.

Murray, John Courtney: *We Hold These Truths, Sheed and Ward*, Kansas City 1988

Murrays klassiska analys av den amerikanska konstitutionen utifrån naturrätten samt hans resonemang om den sekulära demokratins behov av en "public philosophy" är ständigt aktuell - i USA och här i Sverige.

Novak, Michael: *Free Persons and the common Good* Madison Books, Lanham MD 1989

Intressant volym om förhållandet mellan personalism och liberalism i anslutning till en diskussion om begreppet "Det gemensamma bästa".

Novak, Michael: *This hemisphere of Liberty*, AEI, Washington D.C. 1990

Intressant om förutsättningarna för ett fritt samhälle av den kände amerikanske debattören. Skriven utifrån ett thomistiskt och personalistiskt perspektiv mot bakgrund av Nord- och Sydamerikas skilda historiska erfarenheter - vilket inte gör den mindre viktig för oss européer.

Pesch, Heinrich: *Ethics and the National Economy*, Divine Word, Manila 1988

Engelskspråkig nyutgåva av ett äldre verk, skrivet av en av de tyska socialetikerna vars arbeten lade grunden för begreppet "Sozialmarktwirtschaft".

Rutherford, Samuel: *Lex Rex, The Law and the Prince*, The Presbyterian Armoury.

Återutgivning av ett äldre verk i den reformerta traditionen om konstitutionalism och "Rule of Law".

Ryn, Claes G: *Democracy and Ethical Life*, Louisiana State University Press, Baton Rouge 1978

Intressant om demokratins etiska förutsättningar av en av de få svenska statsvetare som på allvar tagit tag i frågan.

Ryn, Claes G: *Individualism och gemenskap*, Samhällsgemenskaps Förlags AB, Stockholm, 1986

I denna skrift behandlas begreppen ansvar och gemenskap.

Simon, Yves R: *A General Theory of Authority*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1980

Diskuterar utifrån ett thomistiskt och personalistiskt perspektiv vad begreppet "auktoritet" betyder och bör betyda i ett modernt demokratiskt samhälle. Intressant för alla som är intresserade av makt- och demokratifrågor.

Simon, Yves R: *Philosophy of Democratic Government*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1993

Systematisk framställning av en kristdemokratiskt inspirerad demokratiuppfattning. Viktig för alla som insett att en demokrati reducerad till en värderelativistisk beslutsmekanism kan landa var som helst. Vid närmare eftertanke är den nog än viktigare för dem som ännu inte insett detta.

Simon, Yves R: *The Community of the Free*, University Press of America, Lanham 1984

Om den fria demokratins nödvändiga etiska förutsättningar och hoten mot dessa. Tragiskt nog sannolikt mer aktuell idag än då den kom ut första gången 1947.

SOU 1995:123: *Subsidiaritetsprincipen i EU*, Stockholm 1995

I samband med Sveriges medlemskap i EU analyseras subsidiaritetsprincipens innebörd inom EU och i relationen EU och dess medlemsstater.

Sveriges Kristna Råd: *Statens och kyrkornas ansvar för samhället som värdegemenskap*, Verbums förlag, Stockholm 1996

Tre författare, Göran Bexell, Erwin Bischofberger och Anne-Marie Thunberg, har på Sveriges Kristna Råds uppdrag analyserat, på ett lättillgängligt sätt, ett samhälles behov av värdegemenskap, relationen mellan staten och etiken, och vilken etik skolan bör bygga på. Människovärdet diskuteras liksom den kristna etikens inspiration till ett starkt socialt engagemang.

Torre, Joseph M. de: *Informal Talks on Family and Society*, Southeast Asian Science Foundation, Manila 1990

Lättillgänglig men stringent volym med fokus på familjens och det civila samhällets betydelse och moraliska förutsättningar.

Torre, Joseph M. de: *The Roots of Society*, Sinag-Tala, Manila 1984

Komprimerad och innehållsrik "handbok" i socialetik och politisk filosofi. Tillhör de bästa böckerna i sin genre men förutsätter en grundläggande filosofihistorisk orientering.

Weiler, Rudolf: *Einführung in die politische Ethik*, Verlag Ulrich Moser, Graz 1992

Grundläggande om politisk etik med thomistisk inriktning.

Verpaalen, Antoine P: *Der Begriff Des Gemeinwohls bei Thomas von Aquin*, F.H. Kerle Verlag, Heidelberg 1954

Gedigen studie av vad "Det Gemensamma Bästa" - Bonum Commune - innebär i St. Thomas filosofi och dess relation till den enskildes bästa.

3. Katolsk sociallära

Påvliga socialencyklikor och andra officiella framställningar av den katolska socialläran publiceras på engelska av bland annat St. Pauls Books and Media i Boston samt Catholic Truth Society i London. Svenska utgåvor publiceras numera av Katolska Bokförlaget, Uppsala, i serien Katolsk Dokumentation. Vill man hålla sig kontinuerligt informerad kan man prenumerera på Vatikanens tidning L'Osservatore Romano's engelskspråkiga veckoedition, då alla dokument medföljer denna som bilaga. Nedan anges - i kronologisk ordning - endast några av de dokument som det ofta refererats till i kristdemokratiska sammanhang.

Leo XIII: *Rerum Novarum*, 1891

Den första egentliga socialencyklikan som fortfarande, eller kanske återigen, har stor aktualitet. Behandlar ett stort antal sociala frågor som rätten till egendom, rätten att bilda föreningar, statens ändamål, familjens ändamål och rättigheter etc. *Rerum Novarum* utgör den naturliga startpunkten för ett studium av socialläran. Finns på vissa större bibliotek faktiskt i en svensk översättning från 1927 betitlad "Om arbetarefrågan".

Pius XI: *Quadragesimo Anno*, 1931

Viktig socialencyklika med udden riktad mot såväl trettioalets totalitära ideologier som en ohämmad kapitalism. I denna encyklika lanserades subsidiaritetsprincipen.

Johannes XXIII: *Mater Et Magistra*, 1961

Uppföljning av de två föregående encyklikorna. Den svenska utgåvan genom Almqvist & Wiksell, Uppsala 1964, är mycket användbar då den inleds med goda sammanfattningar av *Rerum Novarum* och *Quadragesimo Anno*.

Johannes XXIII: *Pacem In Terris*, 1963

Viktig encyklika som bland annat ger en systematisk framställning av den Katolska Kyrkans lära om människans naturliga rättigheter och de moraliska förutsättningarna för de mellanstatliga relationerna. Har utövat stort inflytande på internationell kristdemokrati. Svensk utgåva genom Almqvist & Wiksell, Uppsala, 1963

Andra Vatikankonciliet: *Gaudium Et Spes*, 1965

Systematisk framställning av Kyrkans sociallära med utgångspunkt i ett långt avsnitt om kristen personalistisk antropologi. Förhållandevis lättillgänglig då den använder ett minimum av teologisk/filosofisk fackterminologi. Utgiven på svenska som Katolsk Dokumentation nr 7. Det svenska förordet är tyvärr här som i många andra fall såväl mediokert som tidsbundet och bidrar knappast till förståelsen av dokumentets innehåll.

Johannes Paulus II: *Laborem Exercens*, 1981

Socialencyklika publicerad mot bakgrunden av Solidaritets framväxt i Polen. I dokumentet tecknas en kristet-personalistisk syn på mänskligt arbete och mänsklig kreativitet samt på det privata ägandets och det fria föreningslivets betydelse och sociala innebörd.

Den Heliga Stolen: *Charta över familjens rättigheter*, 1983

Kort, systematisk framställning av till familjen relaterade rättigheter formulerade på basis av naturrätten, publicerad av folkrättssubjektet "Den Heliga Stolen" och utgiven på svenska av Katolska teologföreningen, Stockholm 1984

Johannes Paulus II: *Sollicitudo Rei Socialis*, 1987

Socialencyklika om utvecklingsfrågor och internationella relationer publicerad i det kalla krigets slutfas.

Johannes Paulus II: *Centesimus Annus*, 1991

Den nuvarande påvens tredje socialencyklika publicerad mot bakgrund av kommunismens kollaps i Östeuropa. Utgiven vid hundraårsminnet av Rerum Novarum och strukturerad som en "omläsning" av denna mot bakgrund av den aktuella situationen. Publicerad på svenska som Katolsk Dokumentation nr 18 under titeln "Människans välfärd".

Johannes Paulus II: *Evangelium Vitae*, 1995

Ehuru inte en socialencyklika i traditionell mening är denna uppföljare till den uppmärksammade moralencyklikan Veritatis Splendor, som analyserade otillräckligheten i många nu spridda etiska teorier. EV är ett högst relevant dokument då det fokuserar konkreta hot mot varje persons naturliga rätt till liv och det kulturklimat som gör dessa hot möjliga. Utkommer på svenska under hösten 1996.

Avslutningsvis skall här nämnas Katolska Kyrkans Katekes, publicerad i Rom 1992 och utgiven på svenska våren 1996 av förlaget Catholica, som en självklar källa till kyrkans moral och sociallära. Dessa ämnen behandlas systematiskt i katekesens nr 1700 - 2250. Den som associerar ordet "katekes" med en kortfattad samling teser bör uppmärksammas på att KKK omfattar nätta 851 sidor.

Johannes Paulus II: *Fides et Ratio*, Città del Vaticano 1998

Den nya encyklikan om förhållandet mellan tro och förnuft innehåller reflexioner som borde vara av stort intresse för alla som bryr sig om den kristdemokratiska filosofins grundvalar.

The Path from Puebla, NCCB 1989

En sammanställning av officiella katolska dokument från Latinamerika som spelat stor roll som inspirationskälla för kampen mot diktatur och fattigdom där.

Litteratur om den katolska kyrkans sociallära:

Bischofberger, Erwin & Zaremba, Maciej: *Arbete före kapital*, Brevskolan 1985

En lättillgänglig kronologisk och systematisk framställning av sociallärans huvuddrag. Den enda volymen i sitt slag i tryck på svenska för närvarande. Texten är producerad med studiecirkel inom arbetarrörelsen som tänkt avnämare, vilket här och var märks.

Calvez, Jean-Yves & Perrin, Jacques: *The Church and Social Justice*, Henry Regnery Company, Chicago 1961

Gedigen systematisk framställning av kyrkans sociallära med tonvikten på ekonomiska frågor och social rättvisa. Det bör uppmärksammas att verket publicerades för det Andra Vatikankonciliet och alltså inte beaktar dettas och senare dokument.

Carrier, Hervé: *The Social Doctrine of the Church Revisited - A guide for study*, Justitia et Pax, Vatican City 1990

Studiehandledning som behandlar sociallärans historiska bakgrund, metodik och källor samt ger kommenterade utdrag ur alla viktigare dokument från det sena 1800-talet och framåt. Innehåller därtill en bra bibliografi.

Charles, Rodger: *The Social Teaching of Vatican II*, Ignatius, San Francisco 1982

Behandlar, namnet till trots, inte bara det Andra Vatikankonciliet dokument utan är en mycket gedigen framställning av hela den katolska sociala traditionen. Ett verk man gärna återvänder till. Rekommenderas varmt. Avser man att för sin orientering läsa en enda bok om katolsk sociallära är detta ett mycket bra val.

Grasso, Kenneth et al. (ed.): *Catholicism, Liberalism & Communitarianism*, Rowman & Littlefield, Lanham 1995

En synnerligen aktuell och högkvalitativ volym omfattande fjorton essäer rörande relationen mellan en katolsk personalistisk människo- och samhällssyn och moderna liberala och kommunitära teorier. Berör teman som synen på friheten, religionsfriheten i den moderna demokratin, välfärdsamhällets gestaltning och etiska förutsättningar, den internationella rätten och världssamfundets institutioner etc. Rekommenderas.

Eklund, Lars F: *Bonum Commune - En introduktion till katolsk sociallära*. Utkommer på Catholica förlag under senhösten 1996.

Kort presentation av grundbegrepp i katolsk moral- och sociallära. Texten är tänkt som en "läshjälp" till de officiella dokumenten.

Höffner, Joseph: *Christliche Gesellschaftslehre*, Butzon & Bercker, Kevelaer 1983

Högkvalitativ, systematisk framställning av katolsk sociala etik på basis av den officiella socialläran skriven av en verklig kompetens på området.

O'Brien, David J & Shannon, Thomas A: *Catholic Social Thought*, Orbis, New York 1992

Innehåller flertalet socialencyklikor och andra dokument från Rerum Novarum och framåt i bra engelska översättningar, samt kommenterande introduktioner till dokumenten. Även om enskilda tankar i kommentarerna framstår som dubiösa är detta på det hela taget ett mycket bra "paket" om katolsk sociallära.

Schuck, Michael J: *That They Be One - The Social Teaching of the Papal Encyclicals 1740 - 1989*, Georgetown, Washington 1991

Originell och mycket intressant - ehuru inte filosofiskt invändningsfri - historisk analys av de påvliga encyklikorna om sociala och politiska frågor med början redan före franska revolutionen. Observera att många av de intressanta resonemangen i detta verk förs i fotnoterna. Utmärkt bibliografi.

Weigel, George & Royal, Robert (ed.): *A Century of Catholic Social Thought*, Ethics and Public Policy Center, Washington 1991

Volym publicerad till hundraårsminnet av Rerum Novarum med orienterande och analyserande essäer till denna och de därefter följande socialencyklikorna, skrivna av olika författare. Mycket bra som en första översikt över den katolska socialläran och dess historia.

Weigel, George & Royal, Robert (ed.): *Buildin to Free Society*, Etics and public Policy Center, Washington D.C. 1993

Analyserande essäer om de olika socialencyklikorna från 1891 och framåt. Bra introduktion till socialläran.

4. Den kristdemokratiska rörelsen

Arböl, Niels: *Kristdemokraterna - en världs rörelse*, Samhällsgemenskaps Förlags AB, Stockholm 1986

Standardverket på svenska om den internationella kristdemokratiska rörelsen med beskrivningar av de kristdemokratiska partierna i olika länder. Ger fortfarande en god allmänorientering även om det skett stora förändringar sedan boken skrevs.

Arböl, Niels: *Ett Nytt Europa*, Samhällsgemenskap, Stockholm 1992

Skriven mot bakgrund av förändringarna i Östeuropa. Boken behandlar främst kristdemokraterna inom EU samt i Öst- och Centraleuropa. Innehåller delvis samma material som föregående bok.

CDA: *Christian Political Options*, Libertas, Utrecht 1979

Dokumentation av anföranden hållna vid det holländska Anti-revolutionära Partiets, det vill säga det reformert inspirerade holländska kristdemokratiska partiet, 100-årsjubileum. Texterna diskuterar bland annat utbildningspolitik, massmediafrågor samt relationerna mellan den internationella kristdemokratin, CDA och arvet från Abraham Kuyper.

Clemens, Clay: *Christian Democracy: The Different Dimensions of a Modern Movement*, EPP Occasional Papers #1, Bruxelles 1989

Kort översikt över den kristdemokratiska rörelsens olika teoretiska inspirationskällor och relationer till andra politiska strömningar. Intressanta reflexioner om kristdemokratiska strömningar i anglosaxiskt politiskt liv.

Einaudi, Mario & Goguel, Francois: *Christian Democracy in Italy and France*, University of Notre Dame Press, Notre Dame 1951

Behandlar de kristdemokratiska partierna i Italien och Frankrike såsom de såg ut kort efter kriget, deras historiska rötter, organisatoriska framväxt, ideologi och politiska roll.

Ekstedt, Birger: *KDS - en politisk nödvändighet*, Samhällsgemenskaps Förlag, 1970

En bok som utvecklar motiven för att bilda Kristen Demokratisk Samling, som var dåtidens namn på det kristdemokratiska partiet i Sverige.

EPP: *Principprogram för EPP* (European Peoples Party), Kristdemokraterna i Europa, Bryssel 1992

Fogarty, Michael P: *Christian Democracy in Western Europe 1820-1953*, Återutgiven på Greenwood Press, Westport 1974 (utkom urspr. vid Notre Dame 1957)

Det klassiska standardverket om den kristdemokratiska rörelsen i Västeuropa.

Fogarty, Michael P: *Phoenix or Cheshire cat? Christian Democracy Past, Present and Future?*, Movement for Christian Democracy Occasional Papers no 4, Christian Democrat Press, Old Hall Green, Ware, Herts 1995

En kort beskrivning av kristdemokratins framväxt, idéer och framtid, med holländska CDA som utgångspunkt för resonemangen.

Fåglefeldt, Bengt (red): *Birger Ekstedt - idépolitiker*, Samhällsgemenskaps Förlag, 1973

Urval av anföranden av KDS förste partiordförande.

Hahn, Karl Josef och Lucker, Hans August: *Christliche Demokraten Bauen Europa*, Europa Union Verlag, Bonn 1987

Hanley, David: *Christian Democracy in Europe. A comparative Perspective*, Pinter Publishers, London och New York 1994

Irving, R.: *The Christian Democracy and European Integration*, I Irving, R. The Christian Democratic Parties of Western Europe, Allen and Urwin, London 1979

Jansen, Thomas: *Robert Schuman - Christlicher Demokrat und Europäer*, Verlag Ernst Knoth, Melle 1988

Om Robert Schumans politiska tänkande och liv samt dess betydelse för europeisk kristdemokrati och europasamarbetet. Bidrag av bland annat Helmut Kohl och Jacques Santer.

Jansen, T. Papini R. Oostlander A, med flera: *Tradition und Aktualität der Bemühung um eine "Doktrin", Geistliche und Historische Grundlagen Christlich-Demokratischer Politik*, EVP, Verlag Ernst Knoth, Melle 1988

Denna skrift utgör ett försök att utifrån den europeiska kristdemokratins olika grenar presentera en gemensam ideologisk grundsyn.

Jansen, Thomas: *Die Entstehung einer Europäischen Partei - Vorgesichte, Grundung und Entwicklung der EVP*, Europaverlag GmbH, Bonn 1996

Hur den kristdemokratiska rörelsen på europainivå växte fram och vilka ansträngningar som gjordes för att etablera EPP som ett Europaparti beskriver Jansen utförligt i denna bok. Jansen, som var generalsekreterare för EUCD/EPP under åren 1984-1994, beskriver utförligt utvecklingen från 1925 och framåt, namnvalet, de konservativas inträde i EPP.

Johansson, Göran V: *Kristen demokrati på svenska*, Bibliotheca Historica Lundensis LIX Gleerups, Lund Lund 1985

Beskrivning och bakgrunden till bildandet av Kristen Demokratisk Samling 1964 och dess tidiga utveckling.

Johansson, Karl Magnus: *Transnational Party Alliances*, Lunds University Press, Lund 1997

I denna doktorsavhandling analyseras det kristdemokratiska europapartiet EPP och den process som fört in de konservativa partierna i EPP.

Kalyvas, N. Stathis: *The rise of Christian Democracy in Europe*, Cornell University Press, Ithaca och London 1996

Karvonen, Lauri: *Christian Parties in Scandinavia: Victory over the windmills?* i Hanley (ed) *Christian Democracy in Europe*, Pinter Publishers, London och New York 1994

Kristdemokraterna: *Ett värdeorienterat idéparti* - ett studiematerial om kristdemokratin och dess människosyn, Stockholm 1996.

Ett studiematerial som beskriver kristdemokratins grundläggande tankar i kortfattad form. Detta är en reviderad variant av ett utbildningsmaterial från 1992.

Misner, Paul: *Social Catholicism in Europe*, Darton & Longman & Todd, London 1991

Gedigen historieskrivning om den katolskt inspirerade sociala rörelse som växte fram i industrialismens spår och tog form i studieförbund, fackliga organisationer och de kristligt-sociala, sedermera kristdemokratiska, partierna. Täcker utvecklingen fram till första världskriget. Innehåller en synnerligen rik bibliografi.

Olsson, Bernt: *Ung och radikal*, Samhällsgemenskaps Förlag, Stockholm 1968

Författaren, som är den förste ordföranden för KDU, diskuterar hurvida det finns en kristen samhällssyn som grund för politiskt engagemang.

Papini, Roberto: *L'Internationale Democrate-Chretienne 1925-1986*, Cerf, Paris 1988

Standardverk om den kristdemokratiska internationalens historia, organisation och politiska orientering. Baseras huvudsakligen på arkivmaterial från kongresser och dylikt.

Pridham, Geoffrey: *Christian Democrats, Conservatives and Transnational Party Cooperation in the European Community*, I Layton-Henry, Z. (ed) *Conservative Politics in Western Europe*, Macmillan, London 1979

Pridham, Geoffrey. and Pridham, Pippa: *Transnational Party Co-operation and European Integration*, Allen and Urwin, London 1981

Svensson, Alf: *I tiden*, Samhällsgemenskaps Förlags AB, Stockholm, 1984

Svensson, Alf: *Poletik*, Samhällsgemenskaps Förlags AB, Stockholm, 1990

Utifrån rådande tidsanda argumenteras i dessa böcker, ofta på ett resonerande och idémässigt plan, för de svenska kristdemokraternas politik.

Williams, Edward J: *Latin American Christian Democratic Parties*, Knoxville 1967

Standardverk om de kristdemokratiska partierna i Latinamerika.

5. Kulturdebatt

Adler, Mortimer: *Intellect*, Macmillan, New York 1990

Berggrav, Eivind: *Staten och människan*, AB Ljus Förlag, Stockholm 1945
Om den totalitära maktens väsen och motståndets villkor. Färdigställd i fängelse under den tyska ockupationen av Norge.

Bloom, Allan: *The Closing of the American Mind*, Simon & Schuster, New York 1987

Bloom tecknar det amerikanske samhällets socio-politiska kris som en intellektuell kris, sedan värderelativismen brutit ner samhälle och skola och den klassiska bildningen som karaktärs- och kulturdanande kraft.

Braw, Christian: *I världen*, Essayer, Norma 1990

Belloc Hilaire: *Europe and Faith*, TAN, Rockford III, 1992

Bellocs klassiker utkom först 1920 och förblir ett samtidigt kontroversiellt och mycket stimulerande arbete om kristendomens betydelse för vad som finns av europeisk identitet. högaktuell idag då EU-kommissionens framtidsgrupp desperat jagar "Europas själ".

Chesterton G.K.: *Brave New Family*, (A. De Silva ed.) Ignatius, San Francisco 1990

På Chestertonskt manér både bitande och värmande essäer om familjens utsatthet i det moderna samhället.

Coase, Ronald: *Företaget, marknaden och lagarna*, Ratio, Stockholm 1992

Coase är 1991 års nobelpristagare i ekonomi. I denna bok återges några av hans klassiska artiklar samt hans nobelföreläsning 1991. Coase diskuterar transaktionskostnadernas betydelse och institutionernas roll i marknadsekonomin.

Doherty, Peter: *Post Abortion Syndrome*, Four Courts, Dublin 1995

Om de psykosociala effekterna av en iducerad abort. En mycket bra och väldokumenterad volym om ett brännande och nästan tabubelagt ämne.

Donovan, Charles & Marshall, Roberts: *Blessed are the Barren: The social policy of Planned Parenthood*, Ignatius, San Francisco 1991

Inträngande och väldokumenterat om de sociala och politiska effekterna av befolkningsplanerarnas och "sexualupplysarnas" agendor. Lysande om de ideologiska inspirationskällorna till dessa företeelser. Ett bra verk om ett i svensk debatt föga uppmärksammat område.

Gerner, Kristian: *Hjärnridån - Det europeiska projektet och det gåtfulla Ryssland*, Fischer & Co, Stockholm

Boken behandlar de historiska och kulturella förutsättningarna för de östeuropeiska staternas demokratisering och marknadsekonomiska utveckling. I linje med den franska Analies-traditionen beskriver författaren hur det postsovetiska Europas politiska och ekonomiska utveckling kommer att präglas av den nygamla kulturgränsen mellan en östromersk tusenårig härskartradition i Ryssland och västromersk rättstatlighet.

Harak, G. Simon (ed): *Aquinas and Empowerment*, Georgetown, Washinton D C 1996

Spännande volym med essäer av bland annat Judith W. Kay, Diana Fritz Cates och Romanus Cessario som utifrån thomistisk antropologi behandlar frågor som internaliserat förtryck, barnmisshandel, social marginalisering, med mera.

Hartrich, Edwin: *The Fourth and Richest Reich*, How the Germans Conquered the Postwar World, Macmillan, New York 1990

Det tyska ekonomiska undrets förutsättningar står att finna i efterkrigstysklands uppgörelse med nazismen, upprättandet av förbundsrepubliken som en demokratisk rättsstat och utvecklingen av social marknadsekonomi.

Houck, John W & Williams, Oliver F: *Co-Creation and Capitalism*, University Press of America, Lanham 1983

Johnson, Paul: *Moderna tider*, tjugotal till åttiotal, Ratio 1987.

I denna 1900-talshistoria beskrivs värderelativismens betydelse för 1930-talsdespotismen och de totalitära ideologiernas framväxt.

Jaki Stanley L.: *Science and Creation*, University Press of america, Lanham MD 1990

Religion och vetenskap oförenliga? Jaki visar tvärtom, i en imponerande idé- och vetenskapshistoriskt exposé, att den judisk-kristna traditionens uppfattning av Skaparen och skapelsen haft en helt avgörande betydelse för framväxten av ett sant vetenskapligt förhållningsätt.

Jones, E. Michael: *Degenerate Moderns*, Ignatius, San Francisco 1993

fullständigt lysande massaker på modernisternas destruktiva härjningar inom etik, psykologi, sociologi, bildkonst mm. Missa inte uppföljaren om modern musik (Dionysios Rising 1994) och modernistisk arkitektur (Living Machines 1995)

Kreeft, Peter: *C S Lewis for the third Millenium*, Ignatius, San Francisco 1994

Kreeft tar C S Lewis och Thomas av Aquino till hjälp i sin dikussion av vad som gått snett i vårt samhälle. Kreeft är lysande som vanligt.

Lasch, Christopher: *Den narcissistiska kulturen*, Nordstedts, Stockholm 1981

Lewis, C S: *The Abolition of Man*, Fount Paperbacks, London 1978

Lèvy, Bernhard-Henri: *Barbari med mänskligt ansikte*, Coeckelberghs, Stockholm 1978

Om den totalitära statens väsen, och om undanröjandet av religion och tradition som dess förutsättning.

Lèvy, Bernhard-Henri: *L'Ideologie Francaise*, Bernard Grasset, Paris 1981

Den ideologiska rasismen härleds av Lèvy till upplysningens materialism och de därur födda utopierna. Efter förkastandet av det judisk-kristna arvet regredierar den moderna kulturen nu till nyhedendomens myter och tro på makten, instinkten och naturalismen.

Lindbom, Tage: *Myt i verkligheten*, En studie i marxism, Pro veritage 1977

Lindbom, Tage: *Jakobs dröm*, Norstedts 1978

Little Joyce: *The Church and the Culture War*, Ignatius San Francisco 1995

Finns det något typiskt kvinnligt? En lysande volym som ger såväl feminister som andra en del att fundera över. Författarinnan är teologiprofessor vid St. Thomas University i Houston

MacIntyre, Alasdair: *After Virtue*, Duckworth, London 1981

Martinussen, Karl: *Politiken och kristen tro*, Samhällsgemenskaps Förlag, Stockholm 1968

Boken tar upp den kristnes ansvar för politiken och behandlar bland annat Luthers tvåregementslära.

Neuhaus, Richard J: *The Naked Public Square*, Eerdman Publishing Company, New York 1984

Om effekterna av de moderna demokratiernas försök att utestänga moral-och värderingsfrågorna från det politiska livet.

North, Douglass C: *Institutionerna, tillväxten och välståndet*, SNS förlag, Stockholm 1993

Nobelpristagaren i ekonomi 1993 argumenterar inom ramen för den ekonomiska historien, och med särskild tillämpning på utvecklingsekonomierna i Östeuropa, för de rättsliga, sociala och mänskliga institutionernas betydelse för ekonomisk tillväxt och en fungerande marknadsekonomi.

Novak, Michael: *The Catholic Ethic and the Spirit of Capitalism*, Free Press, New York 1993

En mycket intressant volym om den katolska etiska traditionens reaktion till den så kallade kapitalismen, samt dito om Max Webers tolkning av den protestantiska etiken.

Novak, Michael: *The Spirit of Democratic Capitalism*, Madison Books 1982

Novak tecknar den demokratiska kapitalismens nödvändiga värdebas i kristen människo- och samhällssyn och vad som krävs för att bevara dess effektivitet och mänsklighet.

Pieper, Josef: *In Defense of Philosophy - Classical Wisdom stands up to Modern Challenges*, Ignatius, San Francisco 1992

I en tid då universiteten alltmer styrs av nationella forsknings- och utbildningsuppdrag, inriktade på vad som i ytlig mening är "nyttigt", är Piepers volym om filosofins och det verkliga sanningssökandets oundgängliga roll i ett fritt samhälle en mycket angenäm bok.

Pernoud, Regine: *Woman in the Days of the Cathedrals*, Ignatius San Francisco 1998

Mörk medeltid? Regine Pernoud argumenterar övertygande för att kvinnorna under den kristna högmedeltiden hade en mycket stark ställning inom samhälle och näringsliv och att det var först med renässansen och den moderna tidens inbrott som kvinnorna i hög grad pressades tillbaka i det offentliga livet. Tankeväckande.

Rini, Suzanne M: *Beyond Abortion: A Chronicle of Fetal Experimentation*, TAN, Rockford 1993

En upplysande och väldokumenterad bok om vad som följer i den ”fria abortens” kölvatten.

Royal, Robert: *1492 and All That - Political Manipulations of History*, Ethics and Public Policy Center, Washington D.C. 1992

Med Columbus-jubiléet som bakgrund visar Royal i många exempel på hur den politiska korrekthetens apostlar försöker tillrättalägga historien för sina syften. Nyanserad och väldokumenterad, och just därför desto mer bitande.

Schaeffer, Francis: *How Should We Then Live?* Fleming. H. Revel 1978

Den kände protestantiske tänkaren och debattören diskuterar idéernas makt i historien och den judisk-kristna verklighets- och människosynens betydelse för den västerländska kulturens utveckling.

Schaeffer, Francis & Middelman, Udo: *Pollution and the Death of Man*, Crossway Books 1992

Om den ekologiska krisens rötter i materialistisk världsåskådning och om en kristen förvaltarskapssyn som alternativ till hotande panteism och ekosofi.

Schall, James V.: *Another Sort of Learning*. Ignatius, San Francisco 1988

I en tid då kunskapsinhämtandet, till exempel inom gymnasiet, alltför ofta underordnas den krassa så kallade ”nyttan” så är Schalls arbete i den humanistiska så kallade Great Books-traditionen balsam för själen – och en uppmaning till utbildningspolitisk förändring.

Theron, Stephen: *The Recovery of Purpose - Western Ethical Crisis: Diagnosis and Proposed Remedies*, Peter Lang, Frankfurt a.M. 1993

En mycket grundlig analys av dagens moraliska kris och var lösningen står att finna. En tätt och noggrant argumenterad bok.

de Tocqueville Alexis: *Om demokratin i Amerika, del 2*, Atlantis, Stockholm 1997

Klassiker om amerikansk tradition och mentalitet.

6. Intressanta websites

Civitas – stiftelsen kristdemokratiska idéinstitutets hemsida där denna bibliografi finns utlagd liksom information om Civitas och institutets verksamhet:

www.civitas.se

Jacques Maritains Center vid University of Notre Dame. allt du behöver veta om Maritain. Här kan du även läsa flera av hans verk på nätet. även mycket om Thomas av Aquino med mera:

www.nd.edu/departments/maritain

Ignatius Publishers. mycket litteratur om etik, politisk filosofi, samhällsfrågor med mera:

www.igantius.com

Det kristdemokratiska EU-partiet EPP:s hemsida. Även om kristdemokratiska partier i Europa:

www.evppe.org

Det svenska kristdemokratiska partiets hemsida. Här finner du också länkar till andra kristdemokratiska partier runt om i världen.

www.kristdemokrat.se

Thomas-institutet i Utrecht. Bra site för den thomistiskt intresserade:

www.ktu.ruu.nl/thomas

Vatikanens hemsida. Här hittar du socialencyklikor och annat som kan vara av intresse:

www.vatican.va